

Мирјана М. Чутовић
Универзитет у Крагујевцу
Учитељски факултет у Ужицу

УДК 371.3::821-93
821.163.41.09-93-31 Милинковић М.

СТВАРАЛАЧКИ ПРИСТУП САВРЕМЕНОМ РОМАНУ О ДЕЧЈИМ ДРУЖИНАМА

Апстракт: У раду се разматра могућност тумачења романа о дечјој дружини *Воденица код три јарца* Миомира Милинковића. Тумачење се темељи на продуктивним методама савремене наставе и заснива се на стваралачком и истраживачком приступу књижевном делу које подразумева добру комуникацију између ученика, књижевног текста и наставника. Примарни циљ оваквог приступа књижевном делу је самосталан истраживачки рад ученика како би што свеобухватније, систематичније и доследније разумели, самостално прочитали и тумачили роман.

Као чиниоци ауторовог схватања социјалне стварности данашњег српског села, у роману се разматрају реални и фантастични ликови и догађаји, њихови односи и међусобна зависност. Поседна пажња је посвећена идеји окупљања у дечју дружину која својом довитљивошћу успева да победи надмоћнијег од себе.

Кључне речи: савремени роман, стваралачки приступ, фантастика, истраживачки задаци.

УВОД

У савременој методици наставе књижевности неопходно је стварати предуслове за успешну интерпретацију књижевних дела, јер, анализирајући књижевне текстове, „постављамо темеље књижевне културе ученика, основе естетског укуса, а у знатној мери утичемо на њихове филозофске, моралне ставове и опште образовање у целини” (Маринковић 2000: 173). Избор одговарајућих методолошких и методичких приступа свакако је услов за успешну интерпретацију књижевног дела. Поштујући став методичара да се интерпретацијом књижевног дела никада у потпуности не исцрпљују сви важнији аспекти књижевног текста и да су, према Милатовићу, методе, принципи и методички поступци само „алати” за тумачење књижевног дела, јер не постоји „једна јединствена, начелна и општеприхваћена метода или методологија тумачења књижевног дела” (Милатовић 2013: 276), неопходно је функционално одабрати методолошки приступ који се примењује током наставне интерпретације књижевног дела. Мишљење многих методичара је да се од наставе књижевности очекује да буде актуелна, а од методике да

омогући стицање функционалних знања, у складу са променама у научним областима које користи (Николић 1992; Смиљковић, Милинковић 2008; Стишовић-Миловановић 2011).

Стваралачким и истраживачким приступом књижевноуметничком делу у савременој настави ученицима се омогућава да целовито сагледају све аспекте књижевног текста. Поштујући достигнућа савремене науке, настава књижевности, применом стваралачких поступака у настави, реализује одређене наставне циљеве: 1) развијање способности стваралачког мишљења; 2) оспособљавање ученика за самостални рад на књижевном делу; 3) развијање способности за истраживачки рад; 4) оспособљавање ученика за самообразовање; 5) подстицање радозналости; 6) развијање критичког односа према књижевном делу (Милатовић 2013: 306).

Кисић (1999) сматра да су савремене методе и инвентивни приступи у обради књижевних садржаја допринели да се са „више сигурности и познавања улази у језик и садржај, у скровити и тајанствени свет уметничког дела” (Кисић 1999: 172). Методички осмишљеним и организованим увођењем ученика у свет књижевних дела и побуђивањем интереса за читање књижевних дела спонтано се развијају рецепцијске способности младих читалаца и врши се њихово „обликовање” путем текстова које читају. Наставник је тај који позитивно подстиче ученичко интересовање бирајући теме које су за њих актуелне, блиске и занимљиве јер прича, према Бетелхајму, „мора забављати и побуђивати дечју радозналост како би задржала његову пажњу, мора му помоћи да развије свој интелект и мора бити у складу са његовим стрепњама и тежњама” (Бетелхајм 1978: 19).

Једна од тема која привлачи дечју пажњу и која је често присутна у књижевности за децу је тема дечјих дружина. Међу првим романима о дечјој дружини који се појавио крајем 19. века, тачније 1876. године, био је роман Марка Твена *Доживљаји Тома Сојера* (*The Adventures of Tom Sawyer*), а затим и његов роман *Доживљаји Хаклбери Фина* (*Adventures of Huckleberry Finn*) из 1884. Од тада тема дечје дружине је фреквентно увршћена у литературу за децу, а по угледу на његов модел јављају се и други писци са својим романима о дечјим дружинама. У оваквој врсти романа деца су чланови одређених дружина и она, удружујући се и опонашајући одрасле, доказују своју зрелост и одговорност. Размишљајући о томе Љуштановић истиче да је „роман дечје дружине умногоме везан за општу идеју колективизма” (Љуштановић 2004: 124).

Знајући да велики проблем у савременој настави књижевности представља и начин на који ћемо ученицима приближити одређено књижевно дело, али тако да га они перципирају као актуелно, занимљиво, блиско и корисно, покушали смо да тему дечјих дружина ученицима приближимо на примеру савременог дечјег романа *Воденица код Ђири јарца* Миомира

Милинковића. Роман је погодан је за остваривање вишеструких циљева наставе књижевности. Одабрали смо га јер пружа могућност да се са ученицима разговара о неопходности удруживања и стварања сложеног колектива, као и о његовом значају.

УЛОГА ФАНТАСТИЧНИХ ЕЛЕМЕНАТА У РОМАНУ ВОДЕНИЦА КОД ТРИ ЈАРЦА

Овај роман чији су ликови и догађаји смештени како у обичан, реалан свет, тако и у свет маште и фантастике, на прво читање би се могао сврстати у лагано и лако читљиво штиво са пуно живописних предела руралног амбијента, који подсећају на роман Бранка Ђопића *Орлови рано летје* или на неке друге романе о дечјим дружинама као што су *Хајдуци* Бранислава Нушића или *Доживљаји Тома Сојера* Марка Твена. Оно по чему се овај роман разликује од поменутих јесте увођење ванземаљаца у радњу романа, као и неких других фантастичних елемената. По томе, „шире схватано, има особине књижевног дела које садржи иреалне, чудесне и надстварне елементе” (Поповић 2007: 210), који нарушавају законе свакодневног света. У овом роману писац је, очигледно, желео да прати интересовање савременог детета чија је пажња окренута непознатом у сфери космоса, водећи рачуна о историјској димензији и „ужем значењу појма фантастично које подразумева фикције у којој је могућно и немогућно, природно и натприродно, стварно и нестварно испреплитано” (Поповић 2007: 210).

Иако је у питању роман са тематиком дечјих дружина, Милинковић успешно компонује авантуристички роман са елементима бајке, с тим што се кроз цео роман провлачи истинита нит наше социјалне стварности која је неухватљива, која „клизи између прстију као живи песак.” У роману Милинковић истиче и проблем дневнополитичких дешавања и актуелну социјалну стварност данашњег друштва, пад наталитета, као и изумирање српског села. Отуда и запитаност аутора романа која се односи на „прикривање немогућности да се разреши енигма живота и објасни усуд човекове пролазности” (Милинковић 2013а: 71). Према његовим речима „писац прибегава свету фантастике у којој обитавају иреална бића, јер сматра да у том свету, можда, открива себе или бар делић своје подсвесне природе” (Милинковић 2013а: 72). Цветан Тодоров је мишљења да „фантастично омогућава да се прекораче извесне границе”, а „уплитање натприродног чиниоца увек изазива разарање система унапред утврђених правила и у томе налази себи оправдање” (Тодоров 1987: 150–157). Према речима Мишића, „савремена фантастика обухвата оно подручје маште где се сусрећу стварност и легенда, модеран свет и митски свет” (Мишић 1996: 274). И у Милинковићевом

роману можемо запазити да се фантастика заснива на архетипским представама о човековим односима са космосом и силама које у њему владају, али се корени могу наћи у заједничком скровишту митских праслика. Деца, чланови дружине Коло, ослобађајући планету Земљу од освајача из свемира, истовремено оживљавају и стару легенду о заборављеном римском граду.

Како у фантастичној прози, тако се и у овом роману, поред реалних људских ликова, појављују и јунаци из света флоре и фауне, као и иреална бића. Истовремено, оно што је за децу било тешко и опасно искушење, за псе Шарка и Гарова могло би се рећи да је била авантура. Травка их је упутила на пећину за коју нико у селу није знао да постоји. На том путу су наилазили на дубодолине које су са муком прелазили, на високе литице које су морали да заобилазе, али нису одустајали. Нешто незадрживо терало их је даље. С друге стране, када у непознатом простору Златног града Чекетало, Часлав и Зора прелазе фантастични пут који води до бунара са лековитим извором, на ком их чека чувар чудесне воде, њима највише помаже управо њихова дечја природа, искуство радознале деце, знање и добро васпитање. Једноставним проласком кроз процеп у зиду пећине који се отвара једном у сто година, а за који је ова тројка случајно сазнала, обични људски пут претвара се у зачарани хронотоп у коме више не важе земаљски закони физике. Уколико се не врате у тачно одређено време и уколико не испоштују правила понашања, остаће заувек у напуштеном граду. Одважна тројка се није уплашила непознатог пута, већ је храбро корачала уз помоћ белоглавог супа, изасланика врховног господара света и његовог чувара планина и ливада, тежећи свом циљу.

Пешикан-Љуштановић истиче да уколико прихватимо поделу простора у фантастичном роману за децу на реално могући простор, обликован у границама физичких закона који важе у оквирима реалног света и на простор који је други и другачији, онда је једна од основних функција пута да непосредно или посредно повезује ове просторе (Пешикан-Љуштановић 2014; Пешикан-Љуштановић 2016). Тако се и у овом роману реално могући пут, попут шумске стазе којим лутају Жарко и Дара, претапа у опасан пут кроз пећину на којем наилазе на своје отмичаре. Амбивалентност пута у фантастичном роману за децу не зависи превасходно ни од његове дужине ни од усмерења. Са становишта јунака, сасвим обичан, свакодневни пут може имати посебно значење (Пешикан-Љуштановић 2016: 144–146). За Косту и његове чланове дружине тај пут има много дубље значење и јесте не само пут авантуре, већ и пут ка избављењу од агресије непозваних придошлица. Деца јунаци успевају да на крају свог пута остваре неку врсту социјалног и психолошког помака, јер успевају да ослободе своје другаре и сви остају у селу да заврше основну школу, а тако помажу и својој учитељици Бојани да остане у селу јер се повећава број ученика са Ником и деда

Божовим унуком Ђорђем. „Јунаке романа, поред незаобилазне радозналости и авантуристичког духа, под велом игре и игровности, одликује веома изражена хумана црта, потреба да се помогне другарима, али и одраслима који нису ни слутили опасност која се надвила над селом” (Пантовић 2014: 184).

ИНТЕРПРЕТАЦИЈА РОМАНА ВОДЕНИЦА КОД ТРИ ЈАРЦА

„Популарност драматичних, авантуристички интонираних и уз то специфично фантастичних садржаја одувек су посебно били привлачни за младе” (Вуковић 1996: 312), јер управо дела која садрже „дозу фантастичног и привлачног постепено утичу на отварање ученика ка свету књижевноуметничког текста чији је рецепијент” (Мркаљ 2014: 52).

Роман *Воденица код три јарца* је погодан за остваривање вишеструких циљева наставе књижевности (оспособљавање ученика за доживљавање, разумевање и тумачење романа; развијање способности ученика за разумевање садржаја романа; уочавање теме, главног мотива, порука, времена и места догађаја, као и уочавање стварних и нестварних ликова у роману и њихових особина и међусобних односа; развијање љубави према књизи; стварање навике за активним читањем; уочавање значаја дружења и развијање смисла за друштвени живот и колективизам; подстицање дечје креативности и стваралачких способности). Такође, овај роман може подстицајно деловати на дете пружајући му могућност самосталног истраживачко-стваралачког рада. У стваралачкој игри оно ће поредити реалност и фантастику, машту и стварност и тако формирати своју свест младог читаоца за друга сложена животна искуства. Да би се стваралачки поступак обраде овог романа успешно извео било је неопходно извршити одређену припрему, која је подразумевала припрему наставника и припрему ученика. Стваралачка активност наставника огледала се у припремању и детаљном сагледавању структуре романа, као и уочавању проблемских ситуација. Такође, активност наставника подразумевала је и усмеравање ученичких стваралачких активности подстицајним питањима. Припрема ученика односила се на усмеравање њихове истраживачке пажње, кроз активности у решавању стваралачких задатака. Осим подстицаја на пажљиво читање књижевноуметничког дела, стваралачка настава треба да понуди и одређене мотивације које ученика доводе у ситуацију да стваралачки реагује, „да преображава и сређује раније стечена искуства, да безобличним стварима и појавама даје облик, да развија аналогије, да се отвара према властитом доживљавању, тј. да се потврђује као стваралачко биће” (Росандић 1986: 209).

Као добар предуслов за стваралачку наставу књижевности Милатовић (2013) наводи примену различитих облика рада и истиче да групни облик рада представља један од услова квалитетне савремене наставе књижевности. Према његовом мишљењу, групни облик рада, поред других облика рада (рад по нивоима различите сложености и рад помоћу сазнајних категорија), даје најбоље резултате. И аутор овог рада се одлучио за примену групног облика рада, па су и истраживачки задаци, сходно примењеном облику рада, тако конципирани.

У оквиру припреме ученика за тумачење, ученици су упућени на самостално (истраживачко) читање, неколико недеља пре обраде романа, уз давање одређених истраживачких задатака, „упутстава” за читање. Улога истраживачких задатака је да ангажују ученике да откривају, уочавају, истражују, закључују и да им помогну да роман, који представља обимнију епску форму, сагледају као јединствену уметничку целину и вредност. Николић (1992) и Милатовић (2013) наводе да истраживачки задаци морају бити „јасни, прецизни и методички осмишљени”. У оквиру истраживачког читања ученика Цветановић у својим наводима истиче да истраживачко читање: (1) поспешује самостални али и креативни рад ученика; (2) истраживачко читање је веома сложено и тражи изузетну активност ученика; (3) истраживачке задатке је потребно добро осмислити и припремити јер од тога зависи шта ће се на крају добити; (4) истраживачке задатке није нимало лако одредити, као што није лако ни мотивисати ученике да крену у овако иницирани рад (Цветановић 1996: 74). Соче (Соче 2010) запажа да су покретачи проблемске и стваралачке наставе истраживачки задаци и да проучавање књижевноуметничког дела постаје привлачније и занимљивије управо њиховом применом.

Због подробније интерпретације романа, ученици добијају различите истраживачке задатке, међутим пожељно је дати и неке сличне захтеве ради подстицања дискусије између група: Број три је присутан у многим народним бајкама, предањима и обичајима. Покушај да се сетиш наслова неких од њих које си прочитао или слушао, а затим пронађи и подвуци у роману Воденица код три јарца места када је употребљен број три. Издвој реално од фантастичног у овом роману и уочи стварне и нестварне ликове. Опиши деда Божову воденицу и објасни њен значај за село. Пронађи и обележи места у роману када дружина успева да уз помоћ своје радозналости, проицљивости и храбрости преброди низ искушења у која запада. Да ли се роман завршио као што си и очекивао? Образложи своје мишљење.

Пре почетка тумачења романа на часу, ученици ће током самосталног читања, уз помоћ истраживачких задатака развијати самосталност у раду и формирати одређена запажања о делу. Као мотивациони подстицај за овакав методички приступ читању и тумачењу романа, препоручљиво је

прочитати одломак, јер је то један од начина да се освеже утисци ученика и да се спонтано уведу у интерпретацију.

„Иако вам је чудан мој изглед, ја сам људско биће. Прво желим да вам пренесем поздрав од Жарка и Даре, а потом да вам кажем нешто о летилицы. Ако ме сачувате од ванземаљаца, летилица се не може подићи увис. Остаће заувек на месту где се и сада налази. Прошле године су ме свемирци киднаповали наомак сиротишта, када сам се враћао из школе. Претворили су ме у један од чипова који се налазе у командном систему свемирске летилицы. Свој људски лик и људски говор могу вратити тек након три дана, али се за то време могу одиграти догађаји који су пресудни за судбину ваших заробљених другова...” (Милинковић 2013б: 71).

Како би што конкретније проникли у дечје импресије о прочитаном роману, после емоционалне паузе постављамо питања: На који начин је овај роман подстакао вашу радозналост да размишљате о неким другим планетама? Како сте се осећали док сте читајући роман сазнавали за лошу намеру непозваних придошлица у вези са отетом децом? Шта мислите, због чега су пси Шарко и Гаров били толико упорни у свом циљу да помогну у спасавању заробљене деце и становника села?

1. група

Размислите по чему се овај роман разликује од бајке? Одредите тему романа. Анализирајте ликове учитељице Бојане и учитеља Јола. Објасните на који начин извршавају своје професионалне обавезе и какав је њихов однос према деци и родитељима. Сматрате ли оправданим окупљање деце код старог млина и њихово масовно изостајање са редовне наставе? Објасните међусобну повезаност чланова дружине Коло. Шта сте очекивали да ће се догодити са децом која су изненада нестала, као и са децом која су се удружила и пошла у потрагу за њима? Како је и када Жарку помогла његова радознала природа?

2. група

Који је главни догађај у роману? Опишите га што сликовитије. Које су околности утицале на формирање дечје дружине Коло и ко су били њени чланови? У роману се наводи да су пси Шарко и Гаров заједничко добро свих мештана. Шта подразумева та њихова улога? Како објашњавате да су пси Шарко и Гаров и поред тога што нису били чланови дружине урадили много за село и отету децу? На који начин их је травка упутила на пећину и какав је био пут до пећине? Објасните зашто пси нису одустајали и шта их је незадрживо терало даље.

3. група

Шта су ванземаљци намеравали да ураде са планетом Земљом и њеним становницима? Пронађите и истакните места у роману када можемо рећи да постоји истинска опасност по јунака. Објасните улогу бунтовне али ви-спрене дечје дружине Коло која успева да снагом сваког појединачног члана дружине осујети намеру ванземаљаца. Које особине испољавају чланови дружине Коло? Да ли сте очекивали да се отета деца другачије избаве и на који начин? Шта вас је највише у роману изненадило? Упознајте се са ликом дечака Ника и објасните какву улогу добија његов лик у роману. Прибележите неколико питања о летилицы и придошлицама, која желите да поставите дечаку Нику.

4. група

Објасните како су деца удружујући се у дружину Коло направила по-двиг. Издвојте места у роману када су се главни ликови налазили у безизла-зним ситуацијама, али и места када су се сасвим неочекивано, на неверова-тан начин, избављали из неприлика. Како бисте ви помогли девојчици Дари, ученици првог разреда, да сте учитељ? Пронађите два описа сеоских преде-ла. Упоредите их. Који дечји поступци су вас задивили, а које не оправдава-те? Ко је био у Златном граду? Кроз какве су авантуре прошли посетиоци? Да сте случајно на месту јунака ове приче, да ли бисте се ви усудили да кре-нете у напуштени град и зашто? Да ли вас је крај романа изненадио?

5. група

Присетите се како су се деца осећала када су приметила да им је двоје другара нестало у шуми? Како су становници села реаговали на нестанак деце? Пронађите што више глагола које је писац употребио за опис потраге свих становника села за несталом децом. Истакните којим својим поступ-цима деца у овом роману показују да се залажу за праве људске вредности? Ко је по вашем мишљењу имао одлучујућу улогу у спасавању нестале деце? Обратите пажњу на све чланове дружине Коло, а посебно размислите о уз-роцима узбудљивог и вратоломног путовања Чекетала, Часлава и Зоре. Који ликови су вам били најмање симпатичан? Које су поруке романа?

Одабрана методичка структура часа подразумевала је групни рад где је свака група радила различите примерене задатке, а након тога је уследило и извештавање група. Представници група су читали одговоре на постављена питања своје групе, док су остали ученици пажљиво слушали и, по потреби,

допуњавали и кориговали одговоре. Поруке романа су проистекле из дискусије о томе колико је важно помоћи пријатељима у невољи, посебно ако су сви сложни.

ЗАКЉУЧАК

Читањем и анализирањем књижевних дела постиже се комплексно упознавање књижевности, развијање посебних рецепцијских способности, као и складан развој личности. У делима која припадају књижевности за децу аутори, инспирисани маштом, развијају дечји идентитет, подстичу њихову креативност и омогућавају ефикасније поимање стварности. Истичући популарност текстова у којима се преплићу реално и фантастично, аутори деци стављају на увид однос фантазија–реалност, где она развијају свој систем опажања, мишљења и осећања. Мркаљ (2013) сматра да заслуга за популарност таквих прича првенствено припада „главном јунаку – хероју који је способан да превазиђе све препреке и дође до жељеног циља, разреши проблеме са којима се непрестано суочава” (Мркаљ 2013: 286).

Свакако да деца имају и своје разлоге зашто им се допадају текстови у којима се преплићу реалност и машта, а роман *Воденица код шри јарца* је управо један такав роман који подстиче и развија дечју машту, истовремено указујући на могућа решења неких проблема. Чланови дечје дружине Коло својом проницљивошћу успевају да реше проблеме на које наилазе и успевају да се супротставе знатно јачем непријатељу.

Роман о дечјој дружини, тумачењем на часовима српског језика, деци враћа детињство, па је управо и разлог више да се овој врсти романа посвети више пажње, а стваралачким и истраживачким приступом књижевном делу поспешује се свеобухватније, систематичније и поузданије тумачење романа.

ЛИТЕРАТУРА

- Бетелхајм (1979): Bruno Betelhajm, *Značenje bajki*, Beograd: Jugoslavija.
- Вуковић (1996): Novo Vuković, *Uvod u književnost za djecu i omladinu*, drugo izdanje, Podgorica: Unireks.
- Кисић (1999): Угљеша Кисић, Естетски и образовни захтеви у интерпретацији уметничких садржаја у читанкама за основну школу, у: Н. Лакета (ур.), *Вредности савременој уџбеника III*, Ужице: Учитељски факултет, 171–177.
- Љуштановић (2004): Јован Љуштановић, *Дечији смех Бранислава Нушића*, Нови Сад: Виша школа за образовање васпитача.

- Маринковић (2000): Симеон Маринковић, Методика креативне наставе српског језика и књижевности, *Београд: Креативни центар*.
- Милатовић (2013): Вук Милатовић, *Методика наставе српског језика и књижевности у млађим разредима основне школе*, Београд: Учитељски факултет.
- Милинковић (2013а): Миомир Милинковић, Јунаци у романима фантастичне и научно-фантастичне садржине – компаративни приступ, *Дейинство: Часопис о књижевности за децу*, XXXIX/2, Нови Сад: Змајеве дечје игре, 71–78.
- Милинковић (2013б): Миомир Милинковић, *Воденица код три јарца*, Београд: Bookland.
- Мишић (1996): Зоран Мишић, *Критика јесничког искуства*, Београд: Српска књижевна задруга.
- Мркаљ (2013): Зона Мркаљ, Методолошке основе за проучавање лика хероја у бајкама намењеним млађем школском узрасту, у: С. Денић (ур.), *Књижевности за децу и њена улога у васпитању и образовању деце школског узраста*, Врање: Учитељски факултет, 286–294.
- Мркаљ (2014): Зона Мркаљ, Одломак као самосвојни текст у наставној интерпретацији књижевноуметничког дела, у: В. Јовановић, Т. Росић (ур.), *Књижевности за децу у науци и настави*, Јагодина: Факултет педагошких наука, 49–59.
- Николић (1992): Милија Николић, *Методика наставе српског језика и књижевности*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Пантовић (2014): Сања Пантовић, Нескривено а заборављено земаљско благо, *Уздалица: часопис за језик, књижевност, уметност и педагошке науке*, XI/1, Јагодина: Факултет педагошких наука, 183–185.
- Пешикан-Љуштановић (2014): Љиљана Пешикан-Љуштановић, Простор у фантастичном роману за децу – нацрт типологије на примерима из савремене српске прозе, у: В. Јовановић, Т. Росић (ур.), *Књижевности за децу у науци и настави*, Јагодина: Факултет педагошких наука, 11–34.
- Пешикан-Љуштановић (2016): Љиљана Пешикан-Љуштановић, Хронотоп пута у фантастичном роману за децу, *Лицеум*, XXII/16, 143–159.
- Поповић (2007): Тања Поповић, *Rečnik književnih termina*, Београд: Logos Art.
- Росандић (1986): Dragutin Rosandić, *Metodika književnog odgoja i obrazovanja*, Zagreb: Školska knjiga.
- Смиљковић, Милинковић (2008): Стана Смиљковић, Миомир Милинковић, *Методика наставе српског језика и књижевности*, Врање: Учитељски факултет, Ужице: Учитељски факултет.
- Соче (2010): Sanja Soče, Istraživačko čitanje kao sredstvo motivacije za samostalno čitanje u razrednoj nastavi, *Hrvatski časopis za teoriju i praksu nastave hrvatskoga jezika, književnosti, govornoga i pismenoga istraživanja te medijske kulture*, 8(1), 73–89.
- СТИШОВИЋ-МИЛОВАНОВИЋ (2011): Ана Стишовић-Миловановић, Савремени и класични методички поступци у настави српског језика и књижевности, у: М. Ковачевић (ур.), *Наука и њојина*, Пале: Филозофски факултет, 453–467.
- Тодоров (1987) Svetan Todorov, *Uvod u fantastičnu književnost*, Beograd: Rad.
- Цветановић (1996): Владимир Цветановић, *Самостални и стваралачки рад у настави српског језика*, Београд: Vonex.

Mirjana M. Čutović
University of Kragujevac
Teacher Training Faculty in Užice

A CREATIVE APPROACH TO A MODERN NOVEL ON CHILDREN'S GROUPS

Summary: The paper discusses the possibilities of interpreting Miodir Milinković's novel *Vodenica kod tri jarca* (*The Three Goats Mill*), a contemporary novel on children's groups. The interpretation is based on modern effective methods in teaching and on creative research approach to a literary work, which implies a good communication between students, literary text and teacher. The primary goal of this teaching approach to a literary work is to incite students to individual research activities in order to acquire comprehensive, systematic and consistent understanding of a novel, to be able to read and interpret it.

The author depicts social reality of contemporary Serbian village through both realistic and fictional characters and events, their relationships and mutual dependence. Special attention is given to the notion of children's group which uses its skillfulness to win a far superior opponent.

Key words: contemporary novel, creative teaching approach, fiction, research tasks.